Godsdienstige opvoeding en Godsdiensonderrig op die Batswana Opleidingskollege met besondere verwysing na die integrering van die bantoe-kultuur in die proses.

Proefskrif ingedien ter verkryging
van die graad Doktor Educationes aan die
Potchefstroomse Universiteit vir Christelike Hoër Onderwys

deur

Cornelis Gijbertus de Groot.

Mafeking.
November 1967.

V O O R W O O R D.

Die Bantoe-opleidingskolleges speel ŉ besondere rol in die vorming van bantoe-onderwysers. Aangesien die persoonlike invloed van ŉ onderwyser nooit oorskat kan word nie, is dit van die uiterste belang om die lewensbeskouing van die aspirant onderwyser te ken. Alleen dan kan bepaal word of daar later ŉ skadelike invloed van hom sal uitgaan of nie.

Hierdie studie is spesiaal onderneem om vas te stel in watter mate die bantoekultuur in die Christelike lewensbeskouing geïntegreer kan word. Daarom was dit nodig om eers die basiese beginsels van godsdienstige opvoeding en die vak godsdiensonderrig te bespreek voor ŉ empiriese ontleding van die lewensbeskouing van die student gemaak kon word. Die moontlikhede van integrering is ten slotte van alle kante belig.

Ons wil ŉ woord van dank uitspreek aan almal wat daartoe bygedra het dat hierdie studie voltooi kon word.

In die eerste plek aan my vrou vir haar opofferings wat sy haar moes troos gedurende die jare van studie.

Dan ŉ woord van dank aan my promotor, Prof. Dr. E.C. Schutte wat deur sy stimulerende kritiek my met raad en daad ter syde gestaan het.

Ook ŉ woord van dank aan Ds. O.C.O. Erasmus, bantoekenner en wydbelese teoloog. Ons gesprekke het baie daartoe bygedra om my ŉ dieper insig in die siel van die bantoe te laat kry.

Verder ŉ/.....

Verder 'n besondere woord van dank aan die uitgewersfirma Via Afrika wat die proefskrif taalkundig deurgegaan het. Die personeel van hierdie firma het verder ook die tik- en afrolwerk vir my behartig en sodoende 'n groot las van my skouers afgeneem.

Ten laaste wil ons die bibliotekaris van die Ferdinand Postma biblioteek van die Potchefstroomse Universiteit van harte bedank vir die prompte toesending van al die benodigde studiewerke.

Bowenal dank aan Hom, ons Here en Heiland, wat my die kragte en wysheid geskenk het om hierdie studie te kon behartig.

INHOUDSOPGAWE.

HOOFSTUK I: PROBLEEMSTELLING, BEGINSELSTELLING EN BEPLANNING.

bls.

(a) Probleme wat opduik by die godsdienstige opvoeding en godsdiensonderrig aan Bantoe-opleidingskolleges: .... (1)

(b) Toelatingsvereiste: .... (3)

(c) Probleme wat ontstaan by die doseer van godsdiensonderrig: .... (5)

(d) Die belangrikheid van die vak Beginsels van Opvoeding: .... (10)

(e) Die dubbele taak wat God aan die mens opgedra het: .... (11)

(f) Verhouding kultuur en Christendom: ..... (13)

(g) Bantoekultuur waarmee die dosent van die Bantoe-opleidingskolleges in aanraking kom: .... (14)

(h) Die bantoeleerling: .... (16)

(i) Die invloed van die onderwyser: .... (18)

(j) Arbeidsmotiewe: .... (21)

HOOFSTUK II./.....

HOOFSTUK II: DIE MENS AS AANGESPROKENE EN VERANTWOORDELIKE WESE EN HOE HIERDIE OPVATTING DIE HELE OPVOEDINGSDOEL BEÏNVLOED.

bls.

(a) Die wese van die mens: .... (22)

(b) Die verantwoordelikheid van die mens en gewetensopvoeding: .... (27)

(c) Die belangrikheid van 'n gespreksituasie: ... (34)

(d) Die belangrikste taak van die opvoeder aan die Bantoe-opleidingskole: .... (38)

(e) Hoe om die student aan die Bantoe-opleidingskole op te voed: .... (4[illegible]

(f) Die opvoedingsdoel: .... (49

(g) Die Godsdienstige mens en die mag van die voorbeeld: .... (58

HOOFSTUK III: GODSDIENSTIGE OPVOEDING OP SKOOL.

(a) Beperkte invloed van die skool: .... (65

(b) Wat dit beteken om onderwys te gee: .... (66

(c) Wat dit beteken om op te voed: .... (67

(d) Moet die onderwyser hom alleen beperk om onderrig te gee, of moet hy ook opvoed? ...

(1) Waarop/....

bls.

(1) Waarop het in die verlede na nadruk geval? .... (70)
(2) Sewe opvattings volgens Waterink: ...... (72)
(3) Die standpunt van hedendaagse Christen-opvoedkundiges: .... (73)

(e) Die opvoedkundigstaak van die ouers volgens die Skrif: .... (75)
(1) Hoe die blanke ouer sy verantwoordelikheid ten opsigte van sy kind kan toon: . (76)
(2) Watter verantwoordelikheid voel die bantoe-ouers ten opsigte van hulle kinders? .... (77)
(3) Die ontstaan en ontwikkeling van bantoeskole in Suid-Afrika: .... (79)
(4) Die belangrike opvoedkundige taak van die bantoe-onderwyser: .... (84)

(f) Vergelyking tussen die verhouding van kerk en skool by blankes en bantoes: .... (85)

(g) Wat is godsdienstige opvoeding? .... (92)

(h) Godsdienstige opvoeding en Christelike opvoeding: .... (95)

(i) Hoe die godsdienstige opvoeding in die verskillende skoolvakke tot sy reg kan kom: . (100)

(1) Algemene/....

bls.

(1) Algemene opmerkings: .... (100)

(2) Die taalonderwyser en godsdienstige opvoeding: .... (102)

(3) Die godsdienstige opvoeding by Geskiedenisonderrig: .... (107)

(4) Die godsdienstige opvoeding by Aardrykskunde: .... (118)

(5) Die godsdienstige opvoeding by Biologie, Gesondheidsleer en Natuurwetenskap: .... (123)

(6) Die godsdienstige opvoeding by sommige ander vakke: .... (127)

(7) Afleidings wat uit voorafgaande beskouings gemaak kan word: .... (129)

HOOFSTUK IV: GODSDIENSONDERRIG OP SKOOL.

(a) Verband tussen godsdienstige opvoeding en Godsdiensonderrig: ....(137)

(b) Die doel van Godsdiensonderrig: ....(140)

(c) Die waardes van Godsdiensonderrig: ....(143)

(1) Die religieuse waarde van godsdiensonderrig: ....(143)

(2) Die morele waarde van godsdiensonderrig: (144)

(3) Die intellektuele waarde van godsdiensonderrig: ....(145)

(4) Die/.....

bls.

(4) Die sosiale waarde van godsdiensonderrig: (145)

(5) Die estetiese waarde van godsdiensonderrig: .... (145)

(6) Die liggaamlike waarde van godsdiensonderrig: .... (146)

(d) 'n Paar standpunte in verband met Godsdiensonderrig op skool: .... (146)

(e) Die leerplan vir Godsdiensonderrig in bantoeskole: .... (153)

(1) Die leerplan vir die Laer- en Hoër Primêreskool: .... (154)

(2) Leerplan vir Godsdiensonderrig in Vorms I, II en III: .... (156)

(3) Die leerplan in Vorms IV en V: .... (157)

(4) Die leerplan in die opleidingskolleges: . (158)

(5) Konklusie: .... (158)

(f) Leerplan volgens Prof. Dr. R. Bijlsma: ..... (159)

(g) Leergang vir Godsdiensonderrig: .... (161)

(h) Die kind en die Bybelles: .... (171)

(1) Die eerste leerkring: .... (172)

(2) Die tweede leerkring: .... (178)

(3) Die derde leerkring: .... (181)

(4) Die vierde leerkring: .... (183)

(5) Godsdiensonderrig in die Juniorsertifikaatkursus: .... (187)

(6) Godsdiens-/......

bls.

(6) Godsdiensonderrig aan die Opleidingskollege: .... (191)

(i) Die verskillende metodes wat toegepas kan word: .... (194)

(j) Ander Metodes: .... (210)

(k) Parate Kennis: .... (211)

(l) Godsdienstige atmosfeer: .... (213)

(m) Die gebruik van 'n Kinderbybel: .... (215)

(n) Sendingonderwys en evangelisasie: .... (217)

HOOFSTUK V: DIE LEWENSBESKOUING VAN DIE STUDENT AAN DIE BATSWANA OPLEIDINGSKOLLEGE, EMPIRIES ONTLEED.

(a) Inleiding: .... (221)

(b) Hoe die vraelys opgestel is: .... (225)

(c) Gevolgtrekking: .... (291)

HOOFSTUK VI: DIE CHRISTEN-BANTOE EN SY HOUDING TEENOOR SY DAAGLIKSE WERK.

(a) Inleiding: .... (293)

(b) Die doel van die daaglikse arbeid volgens die Bybel: .... (294)

(c) Roscam Abbing se beskouing oor die Christen- en sy arbeid: .... (300)

(1) Die arbeidsmotief: .... (300)

(2) Die arbeidsvorm: .... (304)

(3) Lus- en/....

bls.
(3) Lus- en onlusgevoelens in die arbeid: (305)
(4) Evangeliese beligting van die arbeid: (306)
(d) Bovet se beskouing oor die Christen en sy arbeid: .... (309)
(e) Van Andel se beskouing oor die Christen en sy arbeid: .... (313)
(f) Hoe die bantoe-student van die Batswana Opleidingskollege teenoor die arbeid staan: (318)
(g) Hoe die dosent van die Bantoe-opleidingskollege aan sy studente leiding kan gee ten opsigte van die arbeidsmotief: .... (323)
(h) Die onderwyser en sy arbeidsmotiewe: ...... (328)

HOOFSTUK VII: SINKRETISME IN DIE LEWENSFILOSOFIE VAN DIE CHRISTENBANTOE.

(a) Inleiding: Probleemstelling: Die christelike lewensbeskouing en die bantoelewensfilosofie kan nooit 'n kompromis met mekaar aangaan nie: .... (333)
(b) Wat is sinkretisme? .... (337)
(c) Voorbeelde van sinkretisme uit die Skrif en Geskiedenis: .... (338)
(d) Sinkretisme onder die bantoe-christene: ..... (342)

(e) Watter/....

bls.

(e) Watter beeld het die heidense bantoes van
God? .... (343)

(f) Die sondebegrip by die bantoe: .... (346)

(g) Die gewete van die mens: .... (354)

(h) Die filosofie van die lewenskrag: .... (359)

(i) Voorouerverering: .... (367)

(j) Die lewe na die dood: .... (375)

(k) Die gebed: .... (378)

(l) Die koninkryk van God: .... (381)

(m) Naamgewing by die bantoe: .... (386)

(n) Vrees by die bantoe: .... (390)

(o) Die menslike verhoudings in ŉ heidense
bantoegemeenskap, gesien in die lig van
die Skrif: .... (399)

(1) Individu en gemeenskap by die heidense
bantoe: .... (399)

(2) Verhouding man en vrou by die heidense
bantoe: .... (404)

(3) Die "lobola" huwelike en hoe dit die
bantoe-onderwyser raak: .... (407)

(p) Gevolgtrekking: .... (413)

HOOFSTUK VIII:/....

HOOFSTUK VIII: GEVARE VAN INTEGRERING VAN BANTOE KULTUUR VIR DIE CHRISTEN-BANTOE IN SY GODSDIENSTIGE OPVOEDING EN GODSDIENSONDERRIG WAT HY AAN DIE BATSWANA-OPLEIDINGSKOLLEGE ONTVANG.

bls.

(a) Kultuuroordrag: .... (418)

(b) Die grondvoorwaardes en norme van kultuur: . (420)

(c) Verhouding tussen kultuur en christendom: ...(422)

(d) Die mens na die beeld van God geskape: ...... (425)

(e) Die beeld van God deur die sonde aangetas: ..(427)

(f) Die beeld van God deur Christus herstel: ... (428)

(g) Die proses van sekularisasie: .... (429)

(h) Die bantoe-student in die gesekulariseerde wêreld: .... (431)

(i) Die noodsaaklikheid van 'n positiewe lewensbeskouing vir die bantoestudent: .... (436)

(j) Noue verband tussen lewensbeskouing en persoonlikheid: .... (438)

(k) Vermenging van bantoekultuur en Europese kultuur by die ontwikkelde bantoe: .... (441)

(l) Is integrasie van die bantoekultuur in die positief-Christelike lewensbeskouing van die Christenbantoe moontlik? .... (444)

(l) Die/....

Bls.

(1) Die godsdiensbeskouwing: .... (445)

(2) Voorouerverering: .... (445)

(3) Die sondebegrip by die heidense bantoe: .. (447)

(4) Filosofie van die lewenskrag: .... (447)

(5) Die krag van bonatuurlike wesens: .... (448)

(6) Die naamgewing by die bantoe: .... (450)

(7) Die rangestryd in die kerk: .... (451)

(8) Die gemeenskap teenoor die individu: ..... (452)

(9) Inisiasieskole: .... (453)

(10) Die "lobola" huwelik: .... (454)

(m) Gevolgtrekkings: .... (454)

(1) Oorsaak van ontwortelde lewe van die ontwikkelde bantoe: .... (454)

(2) Hoe om die ontwortelde student weer doelbewus te maak: .... (456)

(i) Die bergrede as basis: .... (456)

(ii) Die Christelike gemeenskap: .... (460)

(iii) Die gebed in die nuwe gemeenskap: .... (460)

(iv) Die Heilige Gees as bron van nuwe krag: .... (461)

(v) Die vreeskomplekse verdwyn as die Heilige Gees van ons besit neem: .... (461)

(vi) Vernuwde/....

bls.

(vi) Vernuwde lewenswandel: .... (462)

(vii) Geen nuwe lap op 'n ou kleed vaswerk nie: (464)

HOOFSTUK IX: BEVINDINGS EN GEVOLGTREKKINGS:

(a) Christus eis ons volkome op: .... (466)

(b) Die oud-Oosterse en die bantoedenkwyse: ..... (471)

(c) Lewenskrag by die bantoe: .... (475)

(d) Magie en ander bonatuurlike kragte: .... (480)

(e) Familiereünie by die graf: .... (485)

(f) Drome en gesigte: .... (487)

(g) Hoe om die bantoestudent te benader: .... (490)

(h) Gevolgtrekkings: .... (495)

AANHANGSEL A: Leerplan vir die Laer en Hoër Primêre skole: .... (500)

AANHANGSEL B: DIE QUESTIONNAIRE: .... (506)

Bibliografie: .... (520)